

Arkitekturens vänner

VÄNFÖRENING TILL ARKITEKTUR-
OCH DESIGNCENTRUM

Vårens föreläsningar 2016: Kiruna flyttar

I våras höll professor Göran Cars en mycket uppskattad föreläsning om ” historiens största stadsomvandling, den som pågår i Kiruna. Nu återkommer vi med tre föreläsningar om det fascinerande projektet. Är det möjligt att flytta en hel stad till en ny plats och bygga upp den på nytt – och samtidigt bevara den unika identiteten hos staden och dess invånare? Det är den fråga som alla inblandade nu ställer sig och som man givetvis har ambitionen att besvara jakande. Se mer under Bakgrund nedan.

Observera att föreläsningarna nu är tillbaka i vår egen hörsal. Vi har också valt att lägga dem på tisdagar redan kl. 17.00 så att vi kan mingla och eftersnacka i Bloms Café. OBS!!! PÅ GRUND AV OMBYGGNAD AV ARKDES HÖRSAL KOMMER DEN FÖRSTA FÖRELÄSNINGEN I SERIEN, DEN 1 MARS, ATT GENOMFÖRAS I TEKNISKA NÄMNDHUSETS HÖRSAL FLEMINGGATAN 4!!!

Vänföreningens olika program är i princip till för medlemmarna. Men vi har beslutat att hälsa även personer som inte är medlemmar mycket välkomna till just föreläsningarna, vilket känns väldigt roligt. Anmäl dig till Vänföreningens kansli på mail eller telefon nedan. Föreläsningarna kan betalas i förväg per plus- eller bankgiro och priset är då 360 kr för samtliga eller 150kr för varje enskild föreläsning. Enskild föreläsning kan också betalas på plats.

1. Kiruna flyttar – LKAB och en unik kulturmiljö

Det statligt ägda gruvbolaget LKAB, som idag är Europas största producent av järn, ska bekosta flytten av de så kallade Gruvstadsparksområdena för att kunna fortsätta sin gruvdrift. Det var också LKAB som vid förra sekelskiftet grundade staden Kiruna och som i hög grad bidragit till den konst och kultur som finns i staden. Avvecklings- och flyttprojektet innebär i korthet att all kulturmiljö ska dokumenteras och vissa byggnader/kulturmiljöer ska flyttas. Dessutom behöver LKAB omlokalisera vissa egna funktioner som finns i avvecklingsområdena. Konst och andra värdefulla föremål ska omhändertas. Arbetssätt och metoder för att hantera denna typ av stora samhällsförändringar måste prövas och omvärderas gemensamt med berörda myndigheter. Joakim Norman som är projektledare på LKAB berättar för oss om arbetet.

Tid & plats: Tisdagen den 1 mars, kl. 17.00 i Tekniska Nämndhusets hörsal, Fleminggatan 4.

Avgift: 150 kr

2. Kiruna flyttar – den nya staden

I februari 2013 vann White, i samarbete med Ghilardi + Hellsten Arkitekter, den internationella tävlingen som utlysts för att ta fram en 20-årig plan för stadsflytten. White vidgade uppgiften och presenterade en plan för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar modellstad i ett betydligt längre perspektiv. Den fysiska flytten av stadskärnan och processens sociala dimension är projektets största utmaningar. Kirunas klimat och läge innebär ytterligare prövningar. Staden ligger 14 mil norr om

Polcirkeln. Klimatet är subarktiskt. Under midvintern går solen inte upp och kring midsommar går solen inte ned.

Arkitekt SAR/MSA Krister Lindstedt, White arkitekter, berättar om den nya stadsplanen.

Tid & plats: Tisdagen den 5 april, kl. 17.00 i ArkDes hörsal

Avgift: 150 kr

3. Kiruna flyttar - byggnader som kollektiva minnen

Bland de byggnader som är arkitektoniskt särskilt betydelsefulla är Kiruna kyrka, ritad av arkitekten Gustaf Wickman och invigd 1912. Altartavlan är ett verk av Prins Eugen och där finns reliefer och skulpturer av Christian Eriksson. Kyrkan kommer att flyttas. Kiruna stadshus är ritat av Artur von Schmalensee och uppfördes i början av 60-talet, 1964 fick huset Kasper Salinpriset. Byggnaden kommer att rivas medan klocktornet planeras återanvändas. Henning Larsen vann 2013 en tävling om ett nytt stadshus. Ett nytt Sameting kommer att byggas i den nya staden, ett projekt som varit föremål för en tävling och som vanns av Murman Arkitekter.

Vid föreläsningen kommer aktuella projekt presenteras av arkitekt SAR/MSA Lars Gezelius m.fl.

Tid: Tisdagen de 10 maj, kl. 17.00 i ArkDes hörsal

Avgift: 150kr

Bakgrund:

Kiruna är en av Sveriges yngsta städer, vars framväxt är starkt kopplad till LKABs brytning av järnmalm från början av förra seklet. Kirunas tidiga framväxt kan i hög grad kopplas till Hjalmar Lundbohm, LKABs förste disponent. Vid sidan av att vara en framstående industrialist hade han också ett brinnande intresse för konst, arkitektur och stadsbyggnad. Hans tankar och ambitioner var att Kiruna skulle bli en ”mönsterstad”, en förebild för andra städer. I mycket kom dessa ambitioner att realiseras. År 2004 stod det klart att fortsatt verksamhet vid LKABs gruva kommer att orsaka sprickbildningar på markytan som innebär att den nuvarande stadskärnan måste avvecklas och kommunen har beslutat att flytta den nuvarande stadskärnan till säker mark 2,5 kilometer österut. Redan 2016 måste stadshuset och ett par hundra bostäder avvecklas. Under de kommande åren fortsätter sprickbildningen och i hög takt måste 3000 bostäder, 400 hotellrum, ett stort antal arbetsplatser, hela stadskärnans kommersiella centrum samt sjukhus, gymnasieskola, bibliotek och ett stort antal andra offentliga institutioner avvecklas.

Idag har planeringen och byggandet av Nya Kiruna påbörjats. En utvecklingsplan för den nya staden har tagits fram med det uttalade målet att nya Kiruna ska ha samma kvaliteter som den stad Hjalmar Lundbohm en gång byggde - och samtidigt svara mot kvaliteter och värderingar som finns i dagens samhälle. Det handlar om att skapa attraktiva stadsmiljöer med mötesplatser, promenadstråk, handel, god arkitektur och upplevelser. Spaden har satts i marken. Byggandet av det nya stadshuset har just påbörjats liksom bygget av den nya stadens kärna; stadstorget och en traditionell handlegata och sedan fortsätter utbyggnaden av staden i takt med att gruvans sprickbildning fortskrider